

לילה קשה עבר עליי. בחצות בערך צורף לתא בחור צעיר שלא הבין את המצב שנפל עליו, ועד הבוקר ייבב כתינוק. למזלי, השותף הנוסף לתאי היה רוסי גדול ממדים שאורח דיבורו היה רך ועדין, והוא דיבר על לב הצעיר והרגיע אותו במבטאו הרוסי הכבד באמירות: "יהיה בסדר, אל תדאג", ו"מחר זורחת שמש חדשה, עוד תראה."

רק לקראת שחר נרדמתי בעוד מאר צועקת לעברי דבר-מה מעברו השני של הוואן, שהפך לרכב מוזר שלא הכרתי. לצדה עמדה אישה לבושה שמלה אדומה, וצעוף כחול נח על כתפיה כגלימה. זו הייתה שולק'ה, ומיד אחר כך הפכה לערבייה זרה שמבטה חודר, ואולי היו אלה שתיהן בו-בזמן. "תכיר, אמא שלי, נעים מאוד," אומרת מאר, ולפניה אישה יפה מחוללת, כשהיא מרחפת מעל פני האדמה, וצעפיפה הכחול מתבדר ברוח. ושוב זוהי שולק'ה. "מה את עושה שם?" אני רוצה לצעוק, אבל מפי יוצאת רק יבבה ארוכה חרישית. ושוב תופסת האם את מקומה של שולק'ה, ואני פונה אליה בלי להבין מה אינו כשורה בקולי. לבסוף אני מצליח להפיק מגרוני:

"אלכסנדרה, אלכסנדרה!"

השותף הרוסי הגדול במיטה מתחתיי טלטל אותי בחביבות ולחש: "מה קורה לך, בן אדם? סוף סוף הוא נרגע, אז אתה מתחיל? עכשיו אנחנו ישנים, ובבוקר אתה מספר לי מי היפהפייה הזאת שלך, אלכסנדרה, תישן, תישן."

חשבתי שאילו ידע שזו אמה של ערבייה כלשהי ש... ודאי היה פורץ בצחוק גדול. ניסיתי לשוב ולהירדם, אבל סיפורה של מאר על אמה הרוקדת ברחובות חיפה, מרחפת מעל האדמה בשמלה אדומה וצעוף כחול, ניסר בי ולא נתן לי מנוח.

אלכסנדרה, אמה של מאר הקטנה, לא דבקה בכישופי אמה דאברה, ובגיל צעיר התחתנה עם אביה של מאר, שאת שמו מעולם לא הזכירה באוזניי. הוא לגם את כוס האומללות עד תום, עד שנעלם ללא זכר, בהותירו שתי בנות, נור הבכורה ומאר הקטנה ממנה בשנים ספורות. הזכרון המתעתע, המשמיט ומעצים אירועים כרצונו, הותיר במאר הקטנה רשמים מאמה, לבד מכמה קרעי תמונות כמו עיניים יפות, או שמחה מתמדת לא מוסברת, טובב סביב מספר הסיפורים.

בת חמש הייתה מאר כשאלכסנדרה נעלמה בסתיו עם מספר הסיפורים. למעשה, אין כל ודאות שאכן נעלמה עמו, אף על פי שהתמיד לחזר אחריה כל אימת שבא לכפר. העדויות לכך קלושות למדיי, ואילו הפנטזיה והרצון לשאת חן גוברים לעתים קרובות על מה שנראה או נשמע לאמיתו של דבר. על פי התבונה, סביר להניח שנרצחה או מעדה לאחד הבורות בסביבה. הללו מטבע ברייתם פוערים לועם האפל עוד מקדם ובולעים אנשים ובייחוד נשים, שיש שסברו כי טוב שתיעלמנה בגלל מעשים כאלה ואחרים. עם זאת אין סיבה לא להניח שאכן נכונים דבריה של עאזמה הזקנה, שהעידה כי ראתה את אלכסנדרה ומספר הסיפורים נמוגים בענן שירד על הכפר בשעת ערב מאוחרת, הופכים למלאכים אפורים ובמשך שעה קלה מרחפים להם כציפורים גדולות לפרידה מהנשואים על פני האדמה, ומאז נעלמו.

כשהזכרון היה עדיין טרי, טען מי שטען שעל היעלמותה של אלכסנדרה לא הצטערו כמה מתושבי הכפר, וכי אף הפיקו ממנו דבר-מה. אבל הנטייה לכסות ולעבור הלאה הייתה גדולה מן הרצון לטבול ידיים בשמן הלוהט, מה גם שספק אם היו מעלים ממצא ממשי, אשר כדרכו פורח וגז, וכל שנותר הוא

צלילות חומקות. מוטב אפוא להניד ראש ולצפות ליום המחרת, שאולי יביא אתו תקווה חדשה ואור טוב יותר מן האתמול.

בשנות החמישים של המאה העשרים הדרכים אל הכפרים הערביים באזור היו עדיין צרות, משובשות ומפותלות. טוב היה, והלוואי שהיה כך גם עתה, מסכימים היום הזקנים, המתגעגעים לזמנים ההם, כשהכול התנהל לאט ובשיקול דעת. בעת ההיא נהג מספר הסיפורים להופיע ולהיעלם, כפי שעשו אבותיו שנהגו לפשוט יום אחד על כפר זה, ולמחרת על משנהו. איש לא הודיע על בואו. רגע אחד איננו ורגע שני ישנו, תמיד באותה תנוחה בכיכר הכנסייה, כאילו ישב שם מאז ומעולם. תמיד הגיע במועד שלא היה חם מדיי ולא קר מדיי, באורו של אחר הצהריים. באותה עת היו חדי החוטם חשים ניחוח שונה מעט מהניחוח המעודן האופף את הרי הגליל בכלל ואת סמטאות שיח'מואר בפרט. תחילה היה פושט הריח לאטו בין בתי הכפר. לאחר מכן נשבה רוח משונה מעט, והציפורים היו נעשות חסרות מנוחה לא מאיום או מפחד, אלא בשל אי-נחת מדבר-מה ששבר את השגרה. זמן קצר לאחר מכן תמיד הבחין בו מי שהבחין, ומיד נקהלו סביבו בצעקות שמחה ילדים צווחנים:

"מ-ס-פ-ר ה-סי-פ-ו-רים, מ-ס-פ-ר ה-סי-פ-ו-רים!"

עם ראשוני הדרדקים הרעשניים, אשר דרשו בתוקף שיספר להם עוד סיפור עוד לפני שסיים את הראשון, הייתה מופיעה בדרך כלל אחת מנשות הכפר, שאותו ניחוח מיוחד חדר מבעד לנחיריה אל בטנה ואל ירכיה, והגישה לו קערה מכוסה בד נקי. הוא היה מקבל את הקערה במנוד ראש של הודיה, בוצע את הפיתה הגדולה לחלקים קטנים, טובל ואוכל בזריזות וביסודיות, תוך שהוא ממלמל לתוך זקנו דבר מה. אולי סיפור נוסף המבצבץ וצומח ברגע זה של נינוחות ושל קורת גוף, או תודה על הקיים ועל קורטוב הטוב הנצחי שהוא זוכה לו, גם אם ידע שהנצח, ככל נצח, הוא יחסי תמיד. אמרו עליו שאינו אוכל כלל ימים ארוכים, כנחשים הישנים בתרדמת החורף הגדולה. כשהייתה נופלת לידי ההזדמנות היה טורף בזריזות, אך במידת גופו בלבד, ולא לפי אומדן עיניו, מחשבותיו או אף רצונו. וכך אירע שלעתים לא סיים את הקערה שהייתה גדושה בכל טוב, אף על פי שלא אכל כמה ימים או אף שבועות.

כך, במשך שנים היה מופיע ונעלם מספר הסיפורים, עד אשר ערב אחד נעלם, ושלא כמנהגו, לא שב עוד. תחילה אמרו כי האשם הוא בזמנים המשתנים, כשכבר אין מקום למספר סיפורים מעין זה. עתה כבר יש עיתונים ורדיו, וצעירי הכפר נוהים אחר השונה והחדש ואינם מוצאים הנאה בישיבה בפה פעור סביב האיש הכחוש, שעניו נוגהות ופיו יורק אש. חסידי המובהקים, אף כי התמעטו עם הזמן, דווקא זכרו שבמקרים אחדים נעלם בתוך סבך המעשיות שארג. ואולם תמיד נחלץ מהן ושב, וקהל השומעים היו חשים כמי שהתעוררו משינה שאינה שינה, מתוך חלום שהיה כצל עובר בתודעתם כשעיניהם פקוחות ולכאורה הם ערים.

בחלומם היו כמרחפים, ללא זמן או מקום מוגדר, והובלו על-ידי מספר הסיפורים לארץ לא נודעת שנטוטה במו פיו של המספר. לכאורה לא היה ניכר בהם שנעדרו ממקומם לתקופת מה, וגם להם עצמם נותרה רק תחושה עמומה, מעין חלום רחוק, צל צלו של ריגוש עלום הצץ עם ניחוח ששוב אינם יודעים את פשרו, אך נהיר להם בוודאות שהיה עמם לשעה קלה.

מאר זכרה את לחישות המבוגרים וכיצד סיפוריו של מספר הסיפורים עוררו בקרב המאזינים מאוויים וריגושים מסתוריים. על אהוב המייחל לאהובתו האסורה אי-שם בין נהר פרת לנהר חידקל, על נסיך שנותק מממלכתו והפך לעבד, על בנות מלך, על אצילים נסתרים ובני שטן. בלילה, כשהיו חוזרים עפופי קסם איש איש לביתו, היו מגששים בני הזוג העייפים מעמל הימים והשנים אחר אהבה

חומקת. היו שבים וזורים בלא קול תקווה שכוחה, שמא יש תכלית לחייהם ולעבודתם, בעוד גופיהם המסורבלים נעים ברגשה ובמאמץ, איש איש בזרועות אהובו.

במהלך דורות ארוכים סירבו גברי הכפר להאמין ללחישות הנשים ולפטפוטיהן של מי שלא ידעו לשמור את הסוד לעצמן. דבריהן היו הזויים כל כך, ששום גבר לא לקח על עצמו לבדוק ברצינות את הנושא לעומק, מחשש שמא יהיה ללעג בעיני חבריו. אף לאחר ששיחותיהן אודות מספר הסיפורים היו חוזרות ונשנות, חשבו הגברים בלבם שפטפוטי הנשים ממחזרים שוב ושוב את אותה מעשייה, בשינוי דמויות ותפאורה, ואין זה יאה להטות אוזן ללהגי הבל של פתיות אלה.

אחדות מנשות הכפר נשבעו באוזני רעותיהן שמספר הסיפורים שהה בלילה בחיקן. ולא רק בתוך ליבן ההומה שלאיש אין שליטה עליו - ודאי לא לבעליהן - אלא בגופן ממש: מעליו, מתחתיו ובתוכו. עוצמת הריגוש היתה כה רבה שלא עלה בידן להתנגד לו, אף אם רצו בכך, אבל גם בחברה שבה חיו, המחמירה עם עצמה מאוד, לא נמצאה ולו אישה אחת שהודתה בפני חברותיה כי גילתה התנגדות או אפילו הביעה אי-נחת מנוכחותו הפתאומית לצדה. לאחר ההפתעה הראשונה, עם היקיצה הפתאומית בחשכת הלילה בחדר המיטות, ובתום רגע חסר תוחלת של תהייה כיצד חדר הלה למיטתן בעוד הבעל נוחר לו עייף ומותש מכובד היום - היו מוצאות עצמן נסחפות ללא הברה ואף ללא אנקת נשימה לליטופיו הדוממים. תענוגן היה כה גדול, עד שבקושי עלה בידן להחניק זעקת הנאה מבין שיניהן ההדוקות הנעוצות בבדל לבוש או מצע. מגעו היה הופך נעים מכל מגע שידעו אי-פעם. נשיקותיו, הליחוך האיטי של שפתיו בשפתיים, בעיניים, באוזניים ובצוואר, בחזה העמוס מעמל מפרך ללא תכלית, בבטן הרוגשת כים, ואף בירכיים המקפצות כגדיים שוטים ביום אביב. כל אלה היו מפליאים אף את התאוותניות והמנוסות שבהן. אף לא אחת זכרה כיצד הסתיים המחול הפראי של הגוף שלא ידע שובע, אשר ריחף, נאק ובטש, ושקע בסתר ההכרה לשינה מיטיבה, ובמשך ימים ארוכים לאחר מכן היה מותיר חדווה משונה באיברים הלאים בדרך כלל.

מאחר שידעו כי מספר הסיפורים לא יחזור אלא בעוד ימים רבים, היו טורחות הנשים למחרת ומיטיבות עם בעליהן עד כדי כך, שהללו הודו לאלוהים בתפילה חרישית על הטוב שהעניק להם בדמות נשים-רעיות שכמותן. ומיד לאחר מכן היה מתגנב בליבם החשד שמא מסתירות הנשים את אשר בליבן, וכי להט האהבה אינו אלא מסך תענוגות המעווור עיני שוטים. לרגע היו מוטרדים אפוא שמא יש דברים בגו, ולרגע נהנו והתענגו - אבל כך או כך, קצרה דעתם מלהבין. אילו לא היו נבוכים והיו מספרים על כך זה לזה באחוות גברים, שלמזלן של נשות הכפר הייתה מן השפה ולחוץ, ודאי היו נחפזים להסיק מסקנות וממהרים לשחוט אישה זו או אחרת, על החרפה שהמיטה על משפחתה. ואולם, מאחר שכל אחד שמר תהייה זו לעצמו, לא צברו די עצמה ושכנוע שיש לעשות מעשה.

ידוע סיפור משנים רחוקות בכפר, אשר כיום נשמע כבדיה נלעגת, על אחת מבנות המקום שמספר הסיפורים זחל למיטתה באשמורת שלישית, בעוד בעלה ישן שינה טרופה. עצמת ההפתעה והעינוג שחשה היו כה גדולים, עד ששכחה עצמה ונתנה דרור לקולה, כשהיא צורחת בעונג שלא היה כמוהו. בעלה המבועת התעורר וכשהעלה אור בעששית, מצא את אשתו מכושפת, עירומה ומייללת בחדווה משונה, בעוד נחש ענקי וחום חומק לו מבעד לסדק גדול שבקיר. מרפא הכפר שאליו הובהלה, מצא אמנם סימני נשיכה זעירים בכל גופה, אך לא היו כל סימני הרעלה. ולראיה שבה זו במהירות לאיתנה, וימים רבים היה נסוך חיוך מיוחד על פניה, וניצוץ זר בעיניה. בסופו של דבר, פרט לחלומות מענגים במיוחד ולכמה סימני נשיכה, לא נותר באישה המכושפת סימן.

"אין זה יאה שמאמינים מסורים יטילו דופי בקבצן המבקר כאן מעת לעת," הטיף הכומר משהגיע השמועה לאוזניו. "ההזיות הטרופות אצל אחדים מאתנו, בצורת נחש עצום המבקר ביצועי הנשים, הן מידי השטן בעצמו. כמו כן, אין זה יאה להטיל על היחיד את חטאי כולם. ולראיה: רק המושיע בכבודו ובעצמו התגבר על השטן, וכיפר בשעתו על חטאי הכול" כך אמר בלהט וטפח בידו על ספר הקודש המהודר. כאן עצר, עצם עיניו, פקח אותן שוב ונתן מבט ממושך בפני כל אחד מבאי הכנסייה אשר ישבו מתוחים ונזופים. לאחר מכן פרש ידיו כצלוב בשעתו והמשיך: "כל אחד ואחד חייב להיטהר לבדו מחטאיו מול בוראו, ולא לערבב קבצן זר עם השנאה והאכזריות הקיימת בתוך כל אחד מאתנו. השוכן במרומים שולח את מספר הסיפורים לכאן, כדי שנלמד להימרק מכל חטא, לדכא רגשות חרפה אלה ולעקרום מתוכנו."

ההמון המרוגש שחיפש מושא לנקמה ולשנאה, הרכין ראשו בכלימה. אף כי לא הבינו עד תום את לשונו המפותלת של הכומר, חשו בלבם פנימה שיש אמת בדבריו של נציג האל, המונע מהם להתנהג כבהמות נטולות שליטה ביצריהן האפלים, והתפללו לסליחה ולמחילה.

בשנים שחלפו נוספו עוד ועוד עדויות מוזרות, אך מי שניסה לחקור בהן העלה חרס בידו. בלוויית תנועת יד מזלזלת או בנענוע ראש מלא חשיבות, צעירים דבקי תבונה ייחסו את הסיפורים שאפפו את המספר להיסטריה חברתית, תופעה ידועה היטב לחוקרי הנפש המודרניים. אבל בלב נשות הכפר פנימה נותרה ערגה שיפתה את שגרת ימיהן והיטיבה עם שגרת לילותיהן. וכך, כשהגברים של שיח'מואר המתנינו בדריכות לנקמה בשעת כושר, חיכו הנשים בקוצר רוח ללילה יחיד שבו יזכו למגע רך ומענג לאין תיאור, שאינו דומה במאום לטוב שבלהטי בעליהן, גם הצעיר, הנמרץ והאוהב ביותר.

אותו ערב עגום היה הראשון בשורת ערבים, שרק אם נזכרים בחלק מהם, הלב מתמלא בצער נורא. הערב שבו הפכה מאר הקטנה בן-לילה ליתומה, ובו נעלם לפתע מספר הסיפורים עם אמה בתוך סיפור.

כמנהגו, פתח המספר בסיפורים על אנשי דת, מלכים ובנות מלך. אלא שהפעם העלילה שטווה על ארץ נכרייה ומוזרה הייתה כה סבוכה, עד שהשתתק – וכעבור רגע או שניים נמוג בחלל האוויר. לאחר זמן קצר נגזז גם הניחוח המוזר הזר והמוכר גם יחד, שאפף אותו תדיר. אנשי הכפר הבינו שהוא נשאב לסיפוריו וכי לא ישוב משם עוד לעולם. הכול קמו והלכו. רק מאר הקטנה, שהייתה אז כבת חמש, נותרה ישובה על ארגז עץ הפוך וציפתה לו בקוצר רוח. היא לא הבינה הרבה מסיפוריו, ששפתם הייתה קשה לה, אך המילים הקצובות וקולו השקט השרו עליה אימה וקסם. נור אחותה האיצה בה לקום וללכת, כי אוויר הערב היורד במהירות לא היטיב עם ריאותיה.

"מאר, הוא לא ישוב," אמרה נור בסבלנות לאחותה הקטנה. "אילו רצו שיחזור היו מחכים לו עוד. תראי, כולם עזבו כי הם יודעים שהוא לא יחזור."

"איך הם יודעים? מי אמר להם?"

"מבוגרים יודעים הרבה דברים, גם אם לא אומרים להם הם מבינים."

"אז גם אני מבינה. אני מחכה שמספר הסיפורים ישוב!"

"הוא לא ישוב."

"הוא כן. אני אומרת לך שכן, וזהו!"

לימים, כשהעלתה בדמיונה את הערב המוזר הבלתי נשכח ההוא, זכרה את אמה נפרדת ממנה בחיך ופונה אל הבית, בעוד מאר הקטנה ונור הולכות לחצר הכנסייה אל מספר הסיפורים.

עם חלוף הזמן היתה מאר רואה בעיני רוחה את מספר הסיפורים הכחוש, הנאבק בקורי סיפוריו בעודם סוגרים עליו מכל עבר. הנה הוא בודה עיר קסמים – ומיד צומחת סביבו חומה גבוהה. עתה הוא מספר על מלך ומלכה נעימת מראה, חולנית, המבקשת מזור – ומיד הוא מושלך בתואנה כלשהי לצינוק המצוי בעומק שש-עשרה קומות בתוך האדמה, שעל דלתו הכבדה שומר ג'ין גדול ואיום.

מאר הקטנה לא הבינה מדוע אין כל צער בפניהם של האנשים שעד לפני רגע קצר נהנו כל כך מסיפוריו של מספר הסיפורים. עתה משנעלם, רק אישה אחת קמה אחרי שכולם עזבו את כיכר הכנסייה החשוכה, ופלטה משהו כמו - "חבל".

בערב ההוא ירד על האדמה בחטף יופי מיוחד, ושמי הגליל נסכו על הנוכחים ניחוח יוצא דופן ובלתי נשכח שלא מן העולם הזה. אז אספה סבתא דאברה לבייתה את שתי נכדותיה היתומות מאר ונור. באותו לילה חשבה מאר על הסיפורים שלא הבינה לגמרי, ונור חיבקה אותה בשותפות גורל. כך שכבו השתיים זו בזרועות זו עד שנרדמו, ופקחו עיניהן בבוקר שממנו והלאה נותרו ללא אם. אף שלא עלה בידה של אלכסנדה להיפרד משתי בנותיה, ידעה מאר בסתר לבה הקטן שאמה חפצה בכך מאוד והתכוונה לעשות זאת, אך הדבר נמנע ממנה.

במהלך היום שלמחרת סיפרו שני פלאחים שיצאו עם שחר לשדות, כי ראו את מספר הסיפורים ואת אלכסנדרה סמוך לעננים הנמוכים, ספק מהלכים ספק מרחפים יד ביד. השניים, דיווחו הפלאחים, צחקו בקול כה גדול, עד שהשתיקו את העורבים הרעשנים המקננים דרך קבע בעצי המעיין הקטן אשר בימים ההם, לא כמו היום, היו תמירים וסבוכים במיוחד.